Socialstyrelsen

# Plan för att utveckla arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar av statsbidrag

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2026-11-10501

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, november 2026

# Förord

Socialstyrelsen ska enligt regleringsbrevet för 2026 ta fram en plan för att utveckla arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar av statsbidrag.

Planen ska innehålla identifierade utvecklingsbehov, mål för arbetet samt de aktiviteter som myndigheten avser att genomföra under 2027–2029. Vidare ska den beskriva på vilket sätt aktiviteterna i planen ska integreras i och bli en del av myndighetens ordinarie verksamhet. Socialstyrelsen ska senast den 30 oktober 2026 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet. Socialstyrelsen ska enligt regleringsbrevet för 2026 redovisa genomförda åtgärder och resultat, årligen under perioden i myndighetens årsredovisning.

Redovisningen har sammanställts av utredarna Hanako Sato och Ida Straise. Ansvariga enhetschefer för uppdraget har varit Johanna Freed och Stina Isaksson.

Björn Eriksson
Generaldirektör

# Innehåll

**Förord** ..... **3**

**Sammanfattning** ..... **5**

**Inledning** ..... **6**

Uppdrag ..... 6

Bakgrund och utvecklingsbehov ..... 7

**Aktiviteter mot felaktiga utbetalningar** ..... **10**

Utveckling av digitala stöd ..... 10

Utveckling av organisation och kompetenser ..... 12

Utveckling av arbetssätt ..... 13

**Tabell 1. Kostnader** ..... **17**

# Sammanfattning

Socialstyrelsen har tagit fram en plan för att utveckla arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar av statsbidrag under perioden 2027–2029. Planen utgår från identifierade utvecklingsbehov inom följande områden: handläggning, kompetensförsörjning, riskbaserat arbetssätt, processutveckling, kommunikation och samverkan med andra myndigheter.

Målet är att Socialstyrelsen ska förebygga, upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar samt säkerställa en effektiv, enhetlig och rättssäker statsbidragshantering. För att nå målet ska myndigheten bland annat vidareutveckla kontroll- och granskningsarbetet, stärka specialistkompetensen, öka antalet verksamhetsbesök, förbättra kommunikationen med bidragsmottagare samt samverka mer med andra myndigheter. Myndigheten väger kontinuerligt behovet av kontroll mot bidragsmottagarnas administrativa börda för att säkra statsbidragens genomslag.

Åtgärderna för att motverka felaktiga utbetalningar ska successivt integreras i Socialstyrelsens ordinarie verksamhet genom bland annat ett nytt systemstöd som möjliggör att hela bidragsprocessen hanteras i samma flöde samt kontinuerlig kompetensutveckling och uppföljning. Genomförda åtgärder och resultat kommer att följas upp och redovisas årligen i myndighetens årsredovisning.

Vi bedömer att de aktiviteter som redovisas i den här rapporten stämmer väl överens med de åtgärder och rekommendationer som framkommit från Riksrevisionen, Statskontoret och Socialstyrelsens internrevision.

Socialstyrelsens bedömning är vidare att myndigheten behöver förstärkas med motsvarande 15 årsarbetskrafter. Förstärkningen bedöms vara nödvändig för att genomföra åtgärderna i den här planen och i enlighet med gällande uppdrag och villkor.[1]

Sammantaget bedömer Socialstyrelsen att vi behöver förstärka vårt arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. Det är viktigt för att statsbidragen ska bidra till kvalitetsutveckling inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt bibehålla bidragsgivningens legitimitet.

[1] Socialstyrelsens budgetunderlag 2027–2029, dnr 84863/2025.

# Inledning

Socialstyrelsen arbetar aktivt med att motverka felaktiga utbetalningar. Målet är att statsbidrag ska fördelas på rätt grunder och bidra till kvalitetsutveckling inom hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Vi har sedan tidigare följt upp statsbidragens användning genom den ordinarie återrapporteringen och genomfört fördjupade granskningar när det funnits signaler om oegentligheter. Sådana kontroller har även lett till återkrav vid felaktig användning av bidrag. Från 2024 började vi arbeta mer systematiskt med kontroll och granskning, mot bakgrund av att Riksrevisionen publicerade en granskning av Socialstyrelsens bidragsgivning till civilsamhället.[2] Riksrevisionen bedömde att bidragsgivningen i vissa avseenden inte var tillräckligt effektiv. Samma år beslutade Socialstyrelsen om en policy mot bidragsfusk.[3] Policyn sammanfattar myndighetens grundläggande förhållningssätt och definierar grundprinciper för vårt arbete mot bidragsfusk.

De vanligaste skälen till återkrav är att statsbidragets reglering och villkor inte har varit tillräckligt tydliga för bidragsmottagaren. Vi har dock identifierat oegentligheter och felaktig användning av bidrag som i några fall har lett till polisanmälan. Sammantaget bedömer vi därför att vi behöver fortsätta arbeta mer systematiskt med kontroller och uppföljning av statsbidrag.

# Uppdrag

Socialstyrelsen ska enligt regleringsbrevet för 2026[4] ta fram en plan för hur myndigheten ska utveckla arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar av statsbidrag. Planen ska innehålla identifierade utvecklingsbehov, mål för arbetet samt de aktiviteter som myndigheten avser att genomföra under 2027–2029. Den ska också beskriva hur aktiviteterna i planen ska integreras i och bli en del av myndighetens ordinarie verksamhet.

I den här planen avses med felaktig utbetalning att det slutliga beloppet är för högt, för lågt eller felaktigt i sin helhet i förhållande till den reglering som gäller för bidraget. En felaktig utbetalning kan uppstå när ett bidrag betalas ut på felaktiga eller otillräckliga grunder. Det kan exempelvis bero på att underlaget är felaktigt eller ofullständigt, eller på att ändrade förhållanden inte anmäls eller beaktas i tid.[5]

[2] Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället, RiR 2023:7.
[3] Socialstyrelsens myndighetspolicy mot bidragsfusk, dnr 103398/2023.
[4] Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Socialstyrelsen, dnr S2025/02147 (delvis).
[5] Statskontoret (2023). Korrekta utbetalningar av statligt stöd för företag och andra juridiska personer, dnr 2023:19.

# Bakgrund och utvecklingsbehov

## Socialstyrelsens organisation

Socialstyrelsens verksamhet är idag uppdelad i fyra verksamhetsområden (VO). Avdelningen för behörighet och statsbidrag finns i VO BAS, där också Socialstyrelsens analys- och statistikverksamheter ingår.

Avdelningen för behörighet och statsbidrag ansvarar för ärenden om behörigheter samt hanterar statsbidrag. Avdelningen har för närvarande två statsbidragsenheter, som i sin tur är uppdelade i tre arbetsgrupper. En omorganisation pågår och avsikten är att en tredje statsbidragsenhet ska inrättas under första kvartalet 2027.

## Myndighetens statsbidrag

Socialstyrelsens statsbidragsverksamhet har vuxit avsevärt de senaste åren. År 2016 hade myndigheten en statsbidragsenhet med 16 medarbetare. År 2022 bildades ytterligare en statsbidragsenhet. Under åren 2022–2026 har antalet medarbetare ökat successivt från 28 till 47 medarbetare. Under samma period har antalet statsbidrag och anslaget för utbetalning också ökat. År 2016 ansvarade Socialstyrelsen för 26 statsbidrag och betalade ut totalt drygt 3,5 miljarder kronor.[6] År 2026 ansvarar Socialstyrelsen för totalt 86 statsbidrag, varav 24 nya bidrag, och ska betala ut drygt 28,8 miljarder kronor.

Socialstyrelsen fördelar statsbidrag till regioner, kommuner och organisationer inom civilsamhället enligt regeringsbeslut. Statsbidragen är olika i storlek och reglering, men några exempel är statsbidrag för utveckling av en god och nära vård till regioner och kommuner samt statsbidrag till kommuner för en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst.

Statsbidragens komplexitet har ökat de senaste åren. Socialstyrelsen har exempelvis fått uppdrag där medel tidigare hanterats via överenskommelser mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR).[7] Socialstyrelsen ansvarar även för statsbidraget Äldreomsorgslyftet, som delvis har finansierats genom EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). EU-finansieringen har medfört särskilda krav på återrapportering och kontroll i form av exempelvis huvudböcker och lönebesked, vilket har inneburit att myndigheten har behövt utveckla nya rutiner och arbetssätt.

[6] Socialstyrelsens årsredovisning 2025, dnr 33915/2025.
[7] Några exempel på uppdrag är statsbidrag till regioner för arbete med nationella kvalitetsregister, statsbidrag till stärkt vård för barn och vuxna som har utsatts för sexuellt våld och statsbidraget för vård för flickors och kvinnors hälsa.

Socialstyrelsen konstaterar att tydligare uppdrag och förordningar om statsbidragens syfte och villkor stärker förutsättningarna för att förebygga felaktiga utbetalningar. I flera bidragsförordningar till civilsamhället har det exempelvis införts en bestämmelse som ger Socialstyrelsen möjlighet att besluta att ett beviljat statsbidrag helt eller delvis inte ska betalas ut, om bidragsmottagaren inte längre uppfyller villkoren för bidraget.

Statsbidragen används i hög utsträckning. Enligt återrapporteringarna av bidrag för 2024 användes cirka 95 procent av de 14,5 miljarder kronor som betalats ut. Under 2025 återbetalades 795 miljoner kronor på grund av oförbrukade medel eller felaktig användning. Under 2025 avslutades 130 fördjupade granskningar varav tio fördjupade granskningar ledde till beslut om återkrav på totalt 14,8 miljoner kronor.

## Granskningar av statsbidragsverksamheten

Socialstyrelsens hantering av statsbidrag har granskats i flera olika sammanhang under de senaste åren. Granskningarna pekar på att det finns behov av fortsatt utveckling, särskilt när det gäller kontroll, riskhantering och förutsättningarna för en rättssäker handläggning. Samtidigt framgår att Socialstyrelsen har inlett och bedriver ett utvecklingsarbete, och att det finns en medvetenhet inom myndigheten om behovet av att stärka kvalitet, effektivitet och intern styrning i statsbidragshanteringen.

Riksrevisionen granskade 2023 Socialstyrelsens bidragsgivning till civilsamhället och bedömde att den i vissa avseenden inte är tillräckligt effektiv.[8] I granskningen identifieras även risker för att bidragsgivningen kan utnyttjas av oseriösa aktörer, samt att myndigheternas kontroll i vissa delar inte fullt ut har anpassats till en förändrad riskbild.

Statskontoret genomförde 2025 en myndighetsanalys av Socialstyrelsen.[9] I rapporten framgår att statsbidragsverksamheten vuxit mycket under relativt kort tid, att myndigheten stärkt sitt arbete med att kontrollera bidragen och hanterar flera nya bidrag med ansökan. Statskontoret lyfter även att det finns en risk för att myndigheten inte kommer att klara av omställningen till en mer kontrollbaserad statsbidragshantering med befintliga medel. I rapporten betonas också att en mer kontrollbaserad handläggning innebär ökade kompetenskrav, exempelvis ekonomisk och juridisk kompetens.

Socialstyrelsens internrevision granskade 2025 myndighetens interna styrning och kontroll av statsbidragshanteringen.[10] I den samlade bedömningen pekar internrevisionen på att det finns förbättringsområden inom statsbidragshanteringen. Internrevisionen lämnar flera förslag till

[8] Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället, RiR 2023:7.
[9] Myndighetsanalys av Socialstyrelsen, slutrapport 2025:9.
[10] Statsbidrag. Internrevisionsrapport, dnr 94416/2024.

åtgärder, bland annat att verksamheten bör vidareutveckla och förankra en tydlig kontrollstrategi för statsbidragshanteringen. Statsbidragsverksamheten har tagit fram en åtgärdsplan som beslutades av myndighetens styrelse i mars 2026.[11]

Sammantaget bedömer Socialstyrelsen att förändrade förutsättningar, bland annat förväntningar på en mer ändamålsenlig och rättssäker statsbidragshantering, medför behov av att ytterligare stärka och utveckla Socialstyrelsens arbete med granskning och kontroll av statsbidrag. De brister som uppmärksammats behöver åtgärdas för att minska risken för felaktiga utbetalningar och för att bibehålla bidragsgivningens legitimitet.

[11] Åtgärdsplan efter internrevisions granskning av statsbidrag, dnr 94416/2024.

# Aktiviteter mot felaktiga utbetalningar

Nedan redogör vi för identifierade utvecklingsbehov, planerade aktiviteter för 2027–2029 samt hur aktiviteterna ska integreras i den ordinarie verksamheten. Våra planerade aktiviteter stämmer väl överens med de åtgärder och rekommendationer som framkommit i tidigare granskningar av myndighetens statsbidragshantering samt är i linje med Socialstyrelsens strategi för 2026–2030.[12]

Uppskattade kostnader för planerade aktiviteter framgår av sammanställningen i Tabell 1.

# Utveckling av digitala stöd

Målet är att enklare upptäcka, förebygga och förhindra felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Ett systemstöd med automatiserade kontrollmoment, ökad användning av AI samt eventuell anslutning till Utbetalningsmyndigheten bidrar till en mer rättssäker process, effektiviserar kontrollarbetet och gör statsbidragshanteringen mer ändamålsenlig.

## Upphandling av systemstöd

Socialstyrelsen behöver utveckla ett nytt systemstöd för statsbidragshanteringen och automatisera kontrollmoment för att höja rättssäkerheten i handläggningen och minska risken för felaktiga utbetalningar. Uppskattade kostnader för införandet av nytt systemstöd redovisas i Tabell 1.

**Nuläge:** Ansökan om statsbidrag sker idag via en e-tjänst, och handläggs i ett ärendehanteringssystem där flera arbetsmoment sker manuellt utanför systemet. Återrapporteringen av statsbidrag sker via ett separat enkätverktyg. Det finns därför behov av ett mer sammanhållet systemstöd för hela bidragsprocessen.

Sedan 2026 pågår en upphandling av ett nytt systemstöd för bland annat statsbidrag.

**Plan framåt och integrering:** Vi kommer fortsätta upphandlingsprocessen under 2027. Ett nytt systemstöd ska skapa ett sammanhållet, digitalt flöde för hela statsbidragsprocessen, från ansökan till återrapportering. Genom att införa automatiska kontroller och integrationer med andra system ska

[12] Socialstyrelsens strategi 2026–2030, https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/socialstyrelsens-strategi-2026-2030.pdf

handläggningen bli säkrare, snabbare och mer effektiv för både myndighetens medarbetare och de som söker bidrag. Ett nytt systemstöd bedöms kunna vara implementerat under 2028. Integrering i ordinarie verksamhet sker genom utbildning för alla medarbetare för att göra systemstödet till en del av det ordinarie arbetssättet.

## Anslutning till Utbetalningsmyndigheten

Socialstyrelsen behöver stärka arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar genom mer kvalificerade dataanalyser och ökat informationsutbyte med andra myndigheter. Uppskattade kostnader för anslutning till Utbetalningsmyndigheten exklusive kostnader för it-anpassningar redovisas i Tabell 1.

**Nuläge:** Socialstyrelsen har inte erfarenhet av att samköra utbetalningsdata från andra myndigheter. Utredningen om att motverka felaktiga utbetalningar till företag och civilsamhälle (Fi 2025:06) har i uppdrag att föreslå vilka myndigheter som ska anslutas till Utbetalningsmyndigheten (UBM).[13] I dagsläget är det oklart om Socialstyrelsen ska anslutas till UBM, och, i så fall, när en sådan anslutning kan bli aktuell.

**Plan framåt och integrering:** Vi behöver ta hänsyn till eventuell framtida anslutning till Utbetalningsmyndigheten i upphandlingen av nytt systemstöd för statsbidrag. Om Socialstyrelsen ansluts till UBM kommer det att krävas tekniska anpassningar och standardiseringar för att möjliggöra en löpande överföring av information om utbetalningar från vårt ekonomisystem till UBM. Vi behöver också bygga upp en organisation för att ta emot och utreda underrättelser från UBM.

## AI som ett verktyg för kontrollarbete

Socialstyrelsen behöver utveckla användningen av AI för att stärka förmågan att förebygga och upptäcka felaktiga utbetalningar av statsbidrag.

**Nuläge:** Socialstyrelsen genomför ett pilotarbete för att undersöka hur AI kan användas som stöd i granskning och kontroll av statsbidrag.

**Plan framåt och integrering:** Vi ska utvärdera pilotarbetet och ta ställning till fortsatt utveckling och införande av AI-stöd i granskning och kontroll av statsbidrag. Det finns en stor potential i att AI exempelvis kan effektivisera administrativa rutiner och analysera stora datamängder. Vi kommer att

[13] Enligt Kostnadsuppskattningen vid en eventuell anslutning till Utbetalningsmyndigheten (dnr 27403/2026) uppskattar vi kostnaden vid en eventuell anslutning till UBM till minst ca. 900 000 kronor. Utöver den uppskattade kostnaden, framför allt lönekostnader, så tillkommer kostnader för it-anpassningar vid anslutningen och löpande. I nuläget kan vi inte uppskatta kostnader för it-anpassningar pga. oklarheter kring vilka förutsättningar och krav som gäller vid anslutningen till UBM.

integrera AI i den ordinarie verksamheten genom kompetensutveckling för medarbetare kring hur AI kan användas i kontroll- och granskningsarbetet.

# Utveckling av organisation och kompetenser

Målet är att genom utveckling av organisation och kompetenser stärka den interna kontrollen och skapa bättre förutsättningar för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar.

## Vi kommer inrätta en tredje statsbidragsenhet

Statsbidragsverksamheten har vuxit mycket i både antal medarbetare, antalet statsbidrag och anslaget för utbetalning. Det finns därför behov av att utveckla organisationen och gemensamma arbetssätt.

**Nuläge:** Våren 2026 fattades ett inriktningsbeslut om att inrätta en tredje statsbidragsenhet. Parallellt pågår ett arbete med att utveckla arbetssätt och minska personberoendet.

**Plan framåt och integrering:** Den nya organisationen planeras träda i kraft under första kvartalet 2027. Inrättandet av en tredje statsbidragsenhet är en del av Socialstyrelsens långsiktiga utveckling av statsbidragsverksamheten.

Integreringen i ordinarie verksamhet sker genom att ansvar, roller och arbetsuppgifter tydliggörs mellan statsbidragsenheterna samt genom gemensamma arbetssätt för bland annat kontroll och granskning. Socialstyrelsen ska fortsätta att utveckla, införa och förvalta arbetssätt som minskar personberoendet och stärker förutsättningarna för en rättssäker och ändamålsenlig statsbidragshantering.

## Vi kommer rekrytera specialister och kompetensutveckla medarbetare

Socialstyrelsens bedömning är att det behövs en långsiktig förstärkning om 15 årsarbetskrafter för att stärka arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.[14] Förstärkningen omfattar bland annat behov av specialistkompetens inom juridik och ekonomi samt fortsatt kompetensutveckling för befintliga medarbetare. Uppskattade kostnader för förstärkning av medarbetare redovisas i Tabell 1.

[14] Socialstyrelsen föreslår att förvaltningsanslaget från 2027 utökas med 21 mnkr årligen, vilket motsvarar 15 årsarbetskrafter, för att stärka myndighetens arbete med att motverka felaktiga utbetalningar (dnr 84863/2025).

Statsbidragsverksamheten har ett särskilt behov av förstärkt specialistkompetens inom juridikområdet. Statsbidragen regleras av ett stort antal förordningar och uppdrag, samtidigt som verksamheten kontinuerligt behöver hantera juridiska frågor, exempelvis kopplade till informationssäkerhet och förvaltningslagstiftning. Juridisk kompetens är central för att stärka rättssäkerheten samt hålla hög kvalitet i utredningar och beslut om återkrav.

Det finns även ett fortsatt behov av kompetensutveckling inom ekonomisk granskning och diskussioner kring oegentligheter och otillbörlig påverkan för att stärka medarbetarnas kunskap och förmåga att förebygga, upptäcka och motverka risker.

**Nuläge:** Under 2026 har verksamheten anställt två utredare med ekonomikompetens och erfarenhet av kontroll och granskning. De ska bland annat utveckla arbetssätt och metoder för ekonomisk granskning av statsbidrag. Alla medarbetare har gått en tvådagarsutbildning i ekonomi för att stärka kompetensen inom ekonomisk granskning och kontroll av bidrag.

**Plan framåt och integrering:** Socialstyrelsen avser att rekrytera ytterligare utredare med specialistkompetens inom bland annat juridik och ekonomi. Kompetensen ska exempelvis användas för att utveckla bedömningsstöd och metoder för kontroll och granskning.

Befintliga medarbetare ska fortsatt kompetensutvecklas inom ekonomisk granskning, kontroll, oegentligheter och otillbörlig påverkan. Kompetensutvecklingen ska integreras i verksamhetens ordinarie kompetensförsörjning genom bland annat återkommande utbildningar. Behovet av kompetensutveckling ska följas upp inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning.

# Utveckling av arbetssätt

Målet är att genom utveckling av arbetssätt stärka den interna kontrollen och skapa bättre förutsättningar för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar.

## Vi behöver utveckla statsbidragsprocessen

Socialstyrelsen arbetar processbaserat när det gäller statsbidrag. Statsbidragsprocessen behöver utvecklas och förvaltas för att säkerställa att arbetssätten är effektiva, enhetliga och ändamålsenliga.

**Nuläge:** Under hösten 2024 etablerades ett processteam med uppdrag att driva utvecklingsarbete inom statsbidragshanteringen. Processteamet har bland annat tagit fram en modell för risk- och väsentlighetsanalys samt

utvecklat metoder och rutiner för verksamhetsbesök i samband med granskning och kontroll.

Inom ramen för utvecklingsarbetet har myndigheten även tagit fram den så kallade Bidragskollen, ett verktyg som utredarna kan använda för att identifiera risker för dubbelfinansiering. En rutin har också införts för att kontrollera om bidragsmottagare har aktuella skulder till Socialstyrelsen.

**Plan framåt och integrering:** Vi kommer att fortsätta utveckla och förvalta statsbidragsprocessen. Arbetet omfattar bland annat att följa upp och vidareutveckla metoder och rutiner för kontroll och granskning. Syftet är att säkerställa att arbetssätten är ändamålsenliga, enhetliga och ger ett bra stöd i statsbidragshanteringen. Integrering i ordinarie verksamhet sker genom kompetensutveckling, kommunikation samt anpassning av dokumentation och integrering i systemstödet.

## Vi behöver utveckla det riskbaserade arbetssättet

Det finns behov av att utveckla det riskbaserade arbetssättet inom statsbidragshanteringen för att främja en effektiv handläggning och för att kontroll- och granskningsinsatser ska riktas mot de områden där riskerna och kontrollbehoven är störst. Det finns också behov av att öka träffsäkerheten i de fördjupade granskningarna samt att skapa en mer sammanhållen och långsiktig planering av kontroll- och granskningsarbetet.

**Nuläge:** Statsbidragshanteringen bedrivs med en riskbaserad inriktning, men det finns fortsatt behov av att utveckla arbetssättet. Socialstyrelsen genomför årligen en risk- och väsentlighetsanalys av samtliga statsbidrag. Analysen används som underlag för att prioritera kontroll- och granskningsinsatser. Myndigheten beslutar även varje år om en granskningsplan för fördjupade granskningar. Syftet är att rikta resurserna till de delar av verksamheten där kontroll och granskning bedöms ge störst nytta.

**Plan framåt och integrering:** Myndigheten kommer att fortsätta att utveckla arbetet med riskbaserade kontroller och ta fram en långsiktig kontrollstrategi som kompletterar den årliga granskningsplanen. Strategin ska bidra till en mer sammanhållen, långsiktig och tydlig planering av kontroll- och granskningsarbetet samt skapa bättre förutsättningar att prioritera insatser och använda resurserna effektivt över tid. Det riskbaserade arbetssättet ska vara en integrerad del av den ordinarie statsbidragshanteringen. Alla medarbetare ska delta i årliga riskanalyser av bidragen och diskussioner om urvalet av bidragsmottagare för granskning. Medarbetarna ska även medverka i arbetet med fördjupade granskningar.

## Vi behöver göra fler verksamhetsbesök

Det finns behov av att genomföra fler verksamhetsbesök hos bidragsmottagare för att öka kunskapen om målgruppernas förutsättningar, möjligheter och utmaningar. Verksamhetsbesöken kan ge en fördjupad förståelse för hur statsbidragen används och bidra till att upptäcka risker, brister och fel. Eftersom verksamhetsbesök är resurskrävande behöver urvalet av vilka bidragsmottagare som ska besökas samtidigt utvecklas, så att insatserna riktas där de bedöms göra störst nytta.

**Nuläge:** Under 2025 genomförde Socialstyrelsen nio verksamhetsbesök i kontrollsyfte. Besöken är ett komplement till övriga kontroll- och granskningsinsatser.

**Plan framåt och integrering:** Socialstyrelsen ska öka antalet verksamhetsbesök hos bidragsmottagare. Arbetet med att utveckla träffsäkra och riskbaserade urval för verksamhetsbesök ska fortsätta. Verksamhetsbesök ska successivt integreras som en återkommande del av myndighetens kontroll- och uppföljningsarbete och användas tillsammans med risk- och väsentlighetsanalyser samt andra former av granskning.

## Vi behöver målgruppsanpassa kommunikationen

Det finns behov av att ytterligare utveckla en tydlig och målgruppsanpassad kommunikation för att förebygga fel. Det omfattar bland annat att stärka klarspråket i webbtexter, ansökningsformulär och beslutstexter. Inom statsbidragsområdet behöver formerna för dialog med regioner och kommuner utvecklas, eftersom regeringsuppdragen i allt högre grad ställer krav på dialog.

**Nuläge:** Verksamheten arbetar för att kommunikationen ska vara tydlig och bidra till att förebygga fel. Den skriftliga kommunikationen kompletteras med muntlig dialog, bland annat genom webbinarier, andra mötesformer och verksamhetsbesök.

**Plan framåt och integrering:** Vi ska fortsätta att utveckla kommunikationen om kontroll- och granskningsarbetet. Webbinarier, möten och verksamhetsbesök ska användas som återkommande former för dialog med målgrupperna och integreras i det ordinarie arbetet. Målgruppsperspektivet ska vara en integrerad del av all kommunikation, både skriftlig och muntlig. Dialogen med målgrupperna ska användas för att förstå deras behov, förbättra informationen och minska risken för fel.

## Vi behöver samverka mer med andra myndigheter

Det finns behov av att utveckla formerna för informations- och erfarenhetsutbyte med andra myndigheter för att motverka felaktiga utbetalningar. Samverkan kan hjälpa oss att upptäcka fel och utveckla vårt arbete med kontroll och granskning.

**Nuläge:** Socialstyrelsen samverkar med flera myndigheter i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar.[15]

**Plan framåt och integrering:** Det finns fortsatt behov av att öka informationsutbytet mellan myndigheter för att förebygga och upptäcka oegentligheter och dubbelfinansiering. Vi ska också fortsätta erfarenhetsutbytet med andra myndigheter för att utveckla kontrollverksamheten och skapa bättre förutsättningar för gemensamma analyser och kunskapsuppbyggnad över myndighetsgränser. Vi planerar även att samverka mer med andra myndigheter, exempelvis genom en eventuell anslutning till Utbetalningsmyndigheten.

[15] T.ex. Strategiskt chefsnätverk inom kontrollverksamhet, Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter mot missbruk och brott i välfärdssystemen (MUR) och Myndighetssamverkan för uppföljning och kontroll.

# Tabell 1. Kostnader

Här anges uppskattade kostnader för planerade aktiviteter för att utveckla arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar av statsbidrag.

**Tabell 1**

| Område | 2027 | 2028 | 2029 |
|---|---|---|---|
| **Förstärkning av medarbetare**[a] | 21 000 000 kr | 21 000 000 kr | 21 000 000 kr |
| **Införande av nytt ärendehanteringsstöd**[b] | 13 000 000 kr | 13 000 000 kr | 6 000 000 kr |
| **Anslutning till Utbetalningsmyndigheten**[c] | 0 kr | 400 000 kr | 500 000 kr |
| **Totalt uppskattade kostnader** | 34 000 000 kr | 34 400 000 kr | 27 500 000 kr |

[a] Enligt Socialstyrelsens budgetunderlag 2027–2029 (dnr 84863/2025).

[b] Socialstyrelsens uppskattning av kostnader för statsbidragsverksamheten för inköp, anpassningar, driftsättning och licenser av ett nytt ärendehanteringsstöd samt utbildning för alla medarbetare.

[c] Enligt Socialstyrelsens kostnadsuppskattning vid en eventuell anslutning till Utbetalningsmyndigheten (dnr 27403/2026) uppskattas kostnaderna till minst 900 000 kronor. Utöver den uppskattade kostnaden, framför allt lönekostnader, så tillkommer kostnader för it-anpassningar vid anslutningen och löpande.

Socialstyrelsen

Plan för att utveckla arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar
av statsbidrag (artikelnr 2026-11-10501)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.